

Problema de cultura

En la nostra última edició ens ocupàvem dels luctuosos fets d'Arnedo i Castilblanco com representatius d'una Espanya tradicional, inculta i bàrbara. Avui volem insistir sobre el mateix tema, perquè no l'esgotàrem, i sols ens referirem a l'empleu de la força pública i a la necessària submissió d'aquesta a la llei i als òrgans superiors del Poder públic. Consignàvem la nostra protesta contra el que poden semblar ressabís del vell règim, que deuen extirpar-se, per inhumans i barbres, dels usos i costums de la República.

Però avui volem insistir sobre el tema, perquè en el fons planteja, al nostre entendre, el problema bàsic i fonamental de la cultura del poble. Sense aquesta cultura no és possible que la República es consolidi. Però és que aquesta cultura no és un problema d'instrucció de les masses analfabetes que ultrapassen en alguns punts d'Espanya del 60 per 100, trista herència, com altres tantes, de la monarquia. Molt fonamental és ensenyar a llegir i escriure; crear escoles arreu d'Espanya, on en falten tantes milers segons Marcel·lí Domingo que es proposava no res menys que la creació immediata de 27 mil; però és que la cultura no és solament això, sinó que és esperit de ciutadania, educació pública, aptitud dels ciutadans

per a la vida moderna, tolerància, comprensió. Aquesta cultura, tan necessària a la vida mateixa de la República, al lliure exercici dels drets de la democràcia, no sols la trobem a mancar en les classes menys dotades econòmicament de la societat espanyola sinó àdhuc, i potser en major escala, en les anomenades classes altes i gran part de la classe mitja.

Hi ha un esperit de barbàrie latent, una incultura bàsica difusa en la societat espanyola de totes les classes i estaments. Perquè és igualment barbre el que apella sistemàticament a la força per imposar o fer prevaler el seu criteri tant des de fora com des de dins del Govern, tant el sistemàtic pertorbador de l'ordre social i jurídic d'un poble com el que recolza aquest ordre en l'imperi únic de la força. En una paraula, com ja deia Ciceró en l'antiguitat, el dret al servei de la força és la tirania, quan, pel contrari, la força al servei del dret, és la llibertat. Heu's aquí el que deuem propugnar, i no aquest orb culte a la força dels de dalt i els de baix, fruit d'una història de barbàrie i d'incultura seculars; però és precís, per això, aixecar el nivell cultural del poble, de totes les classes socials, tant de les benestants com de les desheredades.

Quin Ajuntament republicà!!!

Decididament és nulla l'actuació de l'actual Ajuntament en sentit republicà, o d'identificació amb la República. De primer antuvi cal constatar el fet que en els pressupostos per a l'any corrent, no es vegin les directrius d'un Ajuntament renovador, de cara a la República. Són uns pressupostos calcats amb els anteriors, sense pena ni glòria; uns pressupostos que tenien encara característiques pitjors que els anteriors, com eren les de rebaixar les consignacions de subvenció a les entitats de cultura popular, a no ésser les esmenes presentades i les objeccions fetes per la minoria d'Esquerra Republicana de Catalunya, que lograren millorar-los en el sentit apuntat. En

altres aspectes del pressupost, ja veiérem com la majoria salvà els esculls: d'una manera vergonyant, sense embestir de cara els problemes bàsics de laïcització, de reforma de la tributació, d'intensificació del treball a base de consignacions adients, etc., etc. És a dir, una obra completament nulla o anodina com si encara ens trobéssim sota el règim caigut, com si no hagués ocorregut un fet tan trascendental per a la història d'Espanya com la proclamació de la República.

En una paraula, els homes que avui regeixen els destins del nostre poble des de l'Ajuntament, demostren no estar identificats amb l'actual moment, no senten la inquietud històrica, ni afanys de renovació de

cap classe, ni el desig de col·laborar a l'obra de consolidació i afiançament de la República.

Ho demostren amb tots els seus actes. Darrerament amb el fet de no volguer treure el nom d'un sant d'un carrer de Reus, dels molts que n'hi ha que rotulen els nostres carrers i places, per a donar-li el de Rossinyol. Han preferit treure el de la plaça de Castillejos que recorda una gesta històrica de Prim, del nostre fill il·lustre, i dels voluntaris catalans. Nosaltres no som pas dubtosos en matèria bel·licosa, com ardents partidaris de la pau i del desarmament, però no podem refer la història; hi ha fets que bel·licosos o no, com el de Morell i Vilallonga, de la guerra carlina, i el referit de la guerra d'Àfrica, estan lligats o relacionats amb la nostra història local, dels nostres homes o del nostre poble. Les rotulacions dels nostres carrers que recorden aquests fets, nosaltres no les canviàrem mai apart de què estimem que l'Ajuntament no ha de sovintejar els canvis de rotulacions perquè això és senzillament pertorbador i de vegades perjudicial a interessos creats del veïnat, de la propietat, del comerç, etc.

Recordi's, encara, que en mèrits d'aquella gesta històrica, Prim feu ofrena a Reus de la seva espasa, que es guarda a l'Ajuntament junt amb els trofeus conquistats, i que tot això s'estima que és un relicari històric que tothom respecta.

Per altra part, el que a Reus sobren són les rotulacions amb sants que res no diuen a la història local, perquè, àdhuc, nosaltres respectem el d'aquells que com Sant Pere, patró de Reus, i abans Sant Sebastià, com de Misericòrdia, també patrona de la ciutat, però no els de Ra-

vals de Jesús, carrer id., Santa Anna, Sant Josep i Sant Carles, Santa Teresa, Sant Llorenç, Sant Salvador, Sant Joan, etc., etc., etc. El regidor senyor Cabrer així ho proposava per al cas de rotular un carrer amb el nom per nosaltres tan volgut i respectat com el de Santiago o Rossinyol, concretant darrerament la seva proposició en el sentit que es donés el nom de Rossinyol a la plaça de la Sang, tan important i escaient com la plaça de Castillejos en sentit urbà, i més perquè es conservava aquesta rotulació darrera que recorda un fet històric relacionat amb la nostra història local i àdhuc catalana, per la participació de Prim i els voluntaris catalans.

La majoria rebutjà el proposat pel nostre amic regidor senyor Cabrer i aprovà aquella dissortada proposició de treure el nom de plaça de Castillejos per a donar-li el de Santiago Rossinyol.

Aquesta és l'obra d'un Ajuntament timorat en matèria confessional, un Ajuntament que encara conserva la rotulació dels nostres carrers a base de tot el santoral, i quals noms no ha canviat encara, com tants altres Ajuntaments, pels de Pau Iglésies, 14 d'Abril, Francesc Layret, Alcalà Zamora, Doctor Martí i Julià, Valentí Almirall, Salvador Seguí, etc., etc. És clar que els nostres amics regidors també ho podrien proposar, i sabem que ho tenen en cartera, però no ho fan o no ho han fet encara, per temor que sigui rebutjat per una majoria que sembla actui al dictat de la Lliga, o bé d'Acció Catalana, que per al cas és igual.

Bona l'hem feta a Reus amb aquest Ajuntament republicà!!!!

Foment Nacionalista Republicà

Convocatòria

D'acord amb l'article 29 dels Estatuts de la nostra entitat, diumenge vinent, dia 10 de l'actual, a les 3 de la tarda, tindrà lloc la reunió general ordinària per a donar compte de l'estat econòmic de la casa i discutir tots els assumptes que es presentin, sempre dins del que a l'efecte, preveu l'article esmentat.

Reus, 4 gener 1931
P. A. del C. D.
Marian Canals
Secretari